

Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman

1. Birbirlerine söyleyecek söz bulamıyorlar, sadece titreye tireye bakışıyorlar; dudaklarıyla birbirlerine gülümsemeye çalışırken gözleri yaşlarla perdeleniyordu. Müjgân, bu dakikanın güçlüğünü hissetti. Feride'yi elinden tutup Kâmrân'ın önüne getirdi. Ağır manalarla dolu bir sesle:

– Teyze çocukları hemen hemen kardeş demektir. Feride'nin erkek kardeşi olmadığı için sen, doğrudan doğruya onun ağabeyi sayılırsın Kâmrân. Kardeşine “Hoş geldin.” desene!

Aşağıdakilerin hangisinde bu parçada sözü edilen roman ve bu romanın yazarı bir arada verilmiştir?

- A) Eskici - Refik Halit Karay
B) Çalıkuşu - Reşat Nuri Güntekin
C) Ateşten Gömlek - Halide Edip Adivar
D) Dokuzuncu Hariciye Koşuşu - Peyami Safa
E) Kiralık Konak - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
2. Necdet tramvayların birinde şöyle bir faciaya şahit oldu: gazi bir Türk askeri, kendisine sığınacak bir köşe bulmak için kalabalığın içinde bin zahmetle sürünerek tramvayın ön sahanlığına geçmeye çalışıyor. Tam bu sırada, bir durakta, o taraftan içeriye doğru bir kız girdi; yanında bir İngiliz zabiti vardı. Oturmak için yer aradılar. İngiliz zabiti kırıbacının ucuyla önden üçüncü sırada oturan iki kişiye kalkmalarını işaret etti. Kız, gülerek açılan yere doğru yürürken kısık bir feryat koptu. Bu yerde sürünen zavallı kötürüm askerin sesiydi. Kız iskarpinlerinin sivri topuklarıyla bunun tek dayanağı olan ellerinden birine basmıştı. Lakin utanmaz kız bu hareketinden hiç sıkılmadı... Necdet, bu sahnenin mazlum ve zalim aktörleri yanında daha fazla kalmamak için kendisini tramvaydan aşağı attı. Yalnız iki adımda durup kendi kendine “Bu facia ne vakit bitecek, ne vakit, ne vakit?” diyordu.”

Bu parçadan hareketle "Sodom ve Gomora" romanı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) İngilizlerin işgal altındaki İstanbul'da Türkleri ezdiği ve yabancılaştırmaya çalıştığı izlenimi vardır.
B) Yazar yaşadığı tarihsel dönemi kuvvetli bir gözlem gücüyle anlatmaktadır.
C) Toplumsal anlamda yozlaşmış alafrangalığa özenen bir zümrenin yaşantısı anlatılmaktadır.
D) Dilde yabancılaşma konusu eserin en büyük sorunlarından biridir.
E) İstanbul halkının işgale karşı tutumu hakkında fikir vermektedir.

3. Ah bu eser!.. Bir vakitler bunun için neler kurmuş, ondan neler beklemişti. Fakat şimdi mademki Lamia elinden kaçıyor mademki onu artık kendine bırakmıyorlar ve bütün o aşk rüyası bir yalandan başka bir şey değilmiş. O hâlde buna ne lüzum var. Bu eserden nefret ediyor, kırık hayatının öcünü ondan almak istiyordu. Kapadı. Şimdi bu küçük defteri avucunun içinde zararlı böcek gibi sıkıyordu. Onu da öldürmek, ötekiler gibi bunu da varlık alanından kaldırmak istiyordu. Birden aklına bir şey geldi. Sobasına koştu. Soba kıştan beri içine yırtılarak atılan küçük kâğıtlarla dolmuştu. Bir kibrit çakarak bunları tutuşturdu. Tümüyle yanması için bekledi. O zaman iki eliyle defteri ortasından ayırdı. Önce bir yaprak kopardı, bunu soktu. Kâğıt bir süre kızgın küllerin üzerinde tereddüt ediyor gibi durdu, sonra yer yer sarardı. Birdenbire duyulmuş bir acıyla kıvrandı. Daha sonra o sarı kıvrıntılardan bir ateş dalgası geçti. Ahmet Cemil, acı bir gülüşle bakıyordu. Kâğıtlar böyle yaprak yaprak birbirlerini izlediler. Nihayet son yaprağı attı. Bu son yaprağın üzerinden de alevden bir rüzgâr esti. Bir an içinde kıpkırmızı oldu. Daha sonra parça parça, dilim dilim yarılarak söndü.

Bu parçadaki kahraman için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sabırsız ve hırslı
B) Sinirli ve üzgün
C) Yalnız ve kaygılı
D) Bencil ve utangaç
E) Kararsız ve durgun

4. **Aşağıdaki eserlerden hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

- A) Yeşil Gece
B) Falaka
C) Tatarcık
D) Hüküm Gecesi
E) Handan

5. I. Romanlarında güçlü bir romantizm vardır, karakterlerinin duygularını abartılı biçimde yansıtmıştır.
II. Ele aldığı başlıca tema, Türk toplumunun yaşam tarzı ve sorunlarıdır.
III. Ana karakterleri kadınlardır, kadın psikolojisini başarıyla yansıtan ilk edebiyatçımızdır.
IV. Türk edebiyatına tezli roman düşüncesini getirmiştir.
V. Nehir roman tarzında eserleri vardır.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun romancılığıyla ilgili bilgi yanlış vardır?

- A) I ve II.
B) I ve III.
C) II ve IV.
D) III ve V.
E) IV ve V.

Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman

6 ve 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Reşat Nuri Güntekin'in "Akşam Güneş" i adlı romanından...

Zannediyorum ki bu M... adası, saadetini bir parça da yol uğrağı bir yer olmamasına borçlu... Burada ihtirasın hiçbir nev'ine tesadüf edilmez. Dağlarda çiftçilik, çobanlık eden Müslümanlarla sahilde balıkçılık eden Rumların gayet iyi geçindiklerini görüyorum. Ahali, az fakat kolay kazanıyor, fazlasını istemek ihtiyacını duymuyor. Zaten burada büyük iş yapmak için maddi imkân da yok... Büyük ihtirasların sarsıntısını bilmeyen halk, bir parça çocuk kalmış... Hurafe ve efsanenin bu adada büyük bir mevkisi var... Çocuklar ihtiyaçlara, ihtiyaçlar çocuklara az çok benzer... Erkeklerin sokaklarda, bahçe aralarında birbirlerini küçük parmaklarından tutarak ağır ağır, sallana sallana yürüdüklerini gördükçe zannedersiniz ki muayyen bir yerden gelmiyorlar, muayyen bir yere gitmiyorlar; öyle başıboş dolaşıyorlar... Adi günlerde size öyle gelir ki bunlar hayata küsmüş insanlardır. Fakat düğünlerde, bayramlarda, şenliklerde çocuk gibi bütün ruhlarıyla eğlendiklerini görür ve müsterih olursunuz... Kasabayı gördünüz. Hâline göre her şeyi tamam; şirin, medeni bir yer... Rıhtım için söylediğimi, kasaba için de tekrar edeceğim: Âdeta bir İzmir minyatürü. Yarından itibaren sizi biraz köylerde gezdireceğim... Hiç umulmayacak yerlerde eski köprülere, çeşmelere, namazgâhlara, mescit, tekke ve ayazmalara tesadüf edeceksiniz.

6. Bu parçadan hareketle Reşat Nuri'nin sözü edilen romanı yazarken etkilendiği edebî akım aşağıdakilerden hangisinde sebebiyle birlikte verilmiştir?

- A) Duygu yüklü, şairane bir anlatım ve içten bir dil kullanıldığı için romantizm
- B) Modern yaşamı reddeden bir tavır sergilendiği için postmodernizm
- C) Roman kişileri yöresel ağızla konuşturulduğu için natüralizm
- D) Gözleme önem verildiği ve gerçekçi şekilde yazıldığı için realizm
- E) İnsanın iç duygularını bütün yönleriyle verdiği için ekspresyonizm

7. Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatıcı, gözlemlerinden yararlanarak yöre halkını tahlil ederken öznel betimlemeler yapmıştır.
- B) Dönemin dil anlayışına uygun olarak anlaşılır bir şekilde yazılmıştır.
- C) Benzetme ve kişileştirmeye başvurulmuştur.
- D) Hikâyede anlatılan mekân ve kişiler metnin yazıldığı dönemle uyum içindedir.
- E) Alışılmamış bağdaştırmalar ve çağrışımlara dayalı bir anlatım kullanılmıştır.

8. Onları İstanbul'un zevk hayatında tevacuk mertebesine çıkaran hususî bir şöhret vardı ki sebepleri pek araştırılmaksızın herkesçe kabul olunmuş idi. Bütün Göksoy Kağıthane, Kalender, Bentler müdavimleri onları tanır; Boğaziçi'nin mehtap âleminde en ziyade onların sandalı takip olunur, en ziyade onların yalisinin önünde tevacuk olarak pencerelerin saklı şeyler ifşa etmesine intizar edilir...

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin eş anlamlısı değildir?

- A) açığa çıkarma B) özel C) ün
- D) yağma E) daha fazla

9. Halide Edip romanlarını yazmadaki tavrını: "Romancılıkta mutlaka zihnimde konunun planını yaparım. Bütün olayı düşünürüm. Mesela hâkim vasıflar nasıl olacak, ötekiler etraflarında nasıl yaşayacaklar? Bazen bölümler ile sonuç ilişkisini zihnimde yaşatırım. Ondan sonra kolayca yazarım. Yalnız kitabın orta yerine gelince karakterler bana hâkim olur, ben onlara değil... Mesela ilk satırlardan o sayfaya kadar hükmümün altında yürüttüğüm, idare ettiğim şahsın bana karşı isyan ettiği zamandan sonraki gelişimini, yaşayışını bazen beğenmem. Fakat o hareketler o kadar öyle olmalıdır ki artık o şahıslar istediklerini yaparlar." sözleriyle anlatır.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Halide Edip'in eserlerinde karakterler yazarından bağımsız bir kişiliğe bürünür.
- B) Roman kahramanlarının tutarsızlığı yazarın onlar üzerindeki hâkimiyetini engellemektedir.
- C) Yazarın romanlarında bölümler ile sonuç birbirinden oldukça farklıdır.
- D) Halide Edip romanlarında oluşturduğu planın dışına çıkmaktadır.
- E) Halide Edip, genellikle romanlarında ortaya koyduğu kahramanları beğenmemektedir.

